

**Michael
Třeštík
hodně
jsem
nikde**

Hodně jsem nikde

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Michael Třeštík

Hodně jsem nikde – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

motto

**hodně
jsem**

nikde

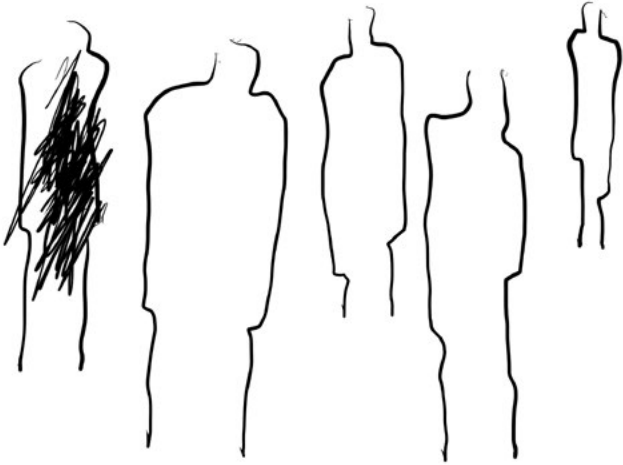
**Michael
Třeštík**
Hodně
jsem
nikde

Praha 2024

Věnuji Daně a Jolaně

I.

Nedávno

1. Otevřel lahev bílýho a čekal

Dodělal jsem poslední úpravy rukopisu knihy *Umění vnímat umění pro děti a rodiče*. Ten text se původně jmenoval *V galerii s prckem v zádech* a od té doby mu říkám *Prcek* a ani v nakladatelství mu nikdo jinak neřekne. Tedy dodělal jsem poslední úpravy *Prcka o umění*, do e-mailu vložil úvod pro Motto a odklikl to. Bylo to na Vyžlovce 25. července 2019. A je po ptáčích, konec, hotovo.

Dal jsem si oběd do mikrovlnky a čekal, až se ohřeje. Konečně začnu kreslit. Už dávno vím, co chci kreslit, dokonce vím, jak to chci kreslit, jenže se k tomu pro samé psaní už rok nemůžu dostat. Konečně na to mám čas. Bude to cyklus těch mých rozmazaných fleků a ráků z černých čar a pod tím bude tvrdou tužkou písmo. Útržky vět nebo veršů a ty budou přes pastelové fleky jen místy trochu prosvítat nebo vyházat, nikdo to nepřečte, ale já budu vědět, od koho jsou a proč tam jsou. A ty plochy budou soft pastely *Schmincke* a budu je srážet a zjemňovat světlejšími tóny *PanPastel*.

Mikrovlnka pípla, vyndal jsem talíř s obědem a nesl ho ke stolu na terase. Talíř byl horký, musel jsem ho co nejdřív položit, abych si nespálil prsty, tak jsem se rychle naklonil nad stůl a v tom se to stalo...

Ty vole, co kdybys zkusil napsat *Prcka o architektuře*? projelo mi hlavou. Položil jsem talíř, otíral si

prsty o mikinu a věděl, že z kreslení zase aspoň rok nic nebude.

Se svými normálně pitomými nápady si umím poradit. Řeknu si: je to pitomost, vykašlu se na to. Proti svým mimořádně pitomým nápadům jsem ale bezbranný. Usadí se ve mně a čím jsou pitomější, tím víc jsem si už dopředu jistý, že se je pokusím realizovat.

S architekturou jsme kdysi byli partneři, pak jsem se zakoukal jinam a rozvedli jsme se. Rozvod proběhl korektně, žádné trucey nebo naschvály, ale architekturu jsem z mysli postupně úplně vytěsnil a ztratil o ni zájem. No, a teď jako by mi zavolala, jestli to spolu zase nezkusíme.

Dojeda jsem oběd a začal se prohrabovat v knihovně. Většinu knih o architektuře mám totiž na Vyžlovce. Jednak proto, že se mi do Prahy už nevejdou, jednak proto, že jsem je nějakých třicet let nepotřeboval. Na stůl jsem narovnal celkem úctyhodný štos. Pak jsem sedl k počítači a začal si připravovat poznámky. Později jsem projížděl nabídky knih o architektuře pro děti. Je jich taková spousta, že kdybych tím začal, nejspíš bych od záměru upustil, jenže už jsem měl štos knih na stole a poznámky, tak jsem si řekl, že vykašlat se na to můžu vždycky, ale teď se ještě chvíli budu tvářit, že tu knihu chci skutečně napsat. *Umění vnímat architekturu pro děti a rodiče*. Ještě ten večer jsem si objednal přibližně deset dětských knih a pak zhruba týden pokračoval v sepisování poznámek. Mezitím začaly dětské knihy chodit, já je vybaloval a četl.

Když jsem z nich měl prohlédnutou a přečtenou asi pátou, řekl jsem si, že to dám.

Problém je stejný jako u výtvarného umění: děti jsou v knihách pro děti považovány příliš za děti. Hlavně v nich jsou velké, veselé obrázky, sem tam nějaký pajdulák a pokud možno žádné sdělení, které by se nevešlo do jedné jednoduché věty, a o architektuře vlastně skoro nic. Vynechám veselé obrázky a pajduláky a zkusím, jestli je možné dítě zaujmout architekturou samotnou. Obětuju tomu měsíc, a když to nepůjde, tak to odpískám.

Ze soustavného kreslení samozřejmě nic nebylo. Jen ze začátku, když jsem čekal na nějaké podklady, jsem asi čtrnáct dní kreslil, ale něco úplně jiného, než na co jsem se chystal. Překvapivě to byly baráky, o kterých jsem chtěl do té nové knihy psát. Tedy ne přímo baráky, ale to, co se mi spontánně vybavilo, když jsem si řekl třeba Adolf Loos, Le Corbusier nebo Frank Lloyd Wright. A když jsem to kreslil, dával jsem si záležet, aby nebylo poznat, že to jsou baráky.

Na *Prckovi o architektuře* jsem pak dělal osm měsíců dvanáct hodin denně, protože mne to ukrutně bavilo.

- - - Při kreslení dost bezpečně poznám, co všechno neumím, a to pak prostě nedělám. Když z toho všeho, co je možné na papíře pastely vytvořit, odečtu všechno, co neumím, moc mi toho nezbyvá, ale nelze neumět udělat rozmazaný barevný flek a nelze neumět udělat křivou čáru. Už několik let tedy dělám rozmazané

fleky a křivé čáry a mám pocit, že je toho pořád dost, co bych v téhle oblasti měl ještě prozkoumat. Kreslím, přemýšlím o tom, prohlížím si to zblízka a z dálky, pak to zafixuju a dám do desek. Sem tam někam napíšu, jak se kreslením trápím a jak mne baví, ale nikomu nic neukazuju, protože bych k tomu pokaždé musel říct všechno to, co jsem tady napsal. No, a pak mi na Fejsbuk napíše jakási Simona, abych nějaký svůj pastel dal do charitativní aukce pro hospic Cesty domů.

Simonu Vlkovou znám jen nepatrně z Fejsbuku, ale obdivuju každého, kdo se o pořádání nějaké charity snaží. A Simona tomu věnuje nekonečně moc energie. O hospici Cesty domů jsem z několika stran slyšel hodně hezké věci. Jsem moc rád, že jsou lidé, kteří jsou ochotní utratit nějaké peníze jen proto, aby něco dobrého podpořili. A já mám Simoně napsat, že se bojím, aby si někdo neřekl, že Třeštík neumí kreslit? V pravidlech Simoniny aukce ještě ke všemu bylo, že autor se má s „dílem“ vyfotit, aby to bylo osobnější.

Já, plachý introvert, který se snaží svoje pastely co nejmíň ukazovat, mám teď nějaký nejenom ukázat, ale ještě dát do aukce. Zveřejnit. Tedy dát najevo, že předpokládám, že by ho někdo mohl chtít a že by za něj dokonce byl ochotný zaplatit. Několik dní jsem Simoně neodpověděl, pak jsem vzal dva pastely, držel je před sebou a Tom, syn, mne vyfotil.

Kdysi jsme v *eAntiku* prodávali velký obraz jakéhosi trhu se sexuálními otrokyněmi, odaliskami nebo čím, legendu k tomu už si nepamatuju. Nahá žena na pódiu

násilně vystavená pohledům kupců. Podstata obrazu byla v pohledu té ženy. Ona byla v hodně nepříjemné situaci, ale měla v očích hrdý výraz. Strašně jsem si přál mít na fotkách s pastely stejně hrdý výraz, ale nepovedlo se, nešlo to. Přes celý formát fotky byl pastel a nad ním vystrašená hlava s téměř plačtivýma očima. Krystalický trapas. Ale pak jsem si překvapivě řekl, že už jsem snad dost starý na to, abych vydržel jedno ztrapnění, a fotky jsem Simoně poslal.

Aukce začala 28. listopadu v osm večer. Pastely s mýma ubřečenýma očima už byly na Fejsbuku několik dní, ještě pořád jsem se s tím svým debilním výrazem nesmířil, ale uklidnil jsem se krizovým plánem. Kdyby cenové nabídky nevylezly ani na osm stovek za kus, požádám Jolanu nebo Danu, aby těch osm set za mne nabídly. Pod osm stovek by mi to bylo líto – neskromný pocit, že mají cenu aspoň osm stovek, jsem v sobě nedovedl potlačit. Aukce trvala týden a poslední den k večeru byly příhozy na každý pastel zhruba na pěti tisících!

Byl jsem jako ve snu. Úplně cizí lidi, a bylo jich několik, co se spolu předháněli, byli ochotní dát za moje pastely pět tisíc korun. Neuměl jsem to v sobě vůbec zpracovat. Aukce skončila v osm hodin, tak jsem si otevřel lahev bílýho a čekal, jak to dopadne. Jeden pastel byl vydražen za jednadvacet tisíc, druhý za dvaadvacet. Jasně, na charitativní aukci jsou lidi štedřejší, ale i tak. Vzpamatoval jsem se z toho několik dní.

2. Ale to už je teď jedno

Zatímco jsem psal *Prcka o architektuře*, v nakladatelství dozrál a v listopadu 2019 vyšel *Prcek o výtvarném umění*. Kolem Vánoc už nebyl čas, tak jsme se rozhodli pokřtít ho až v únoru, až se lidi po Vánocích uklidní, a já měl vymyslet, kdo ho bude křtít. Jistý jsem si byl Petrem Koubským, což je nesmírně široce i hluboce vzdělaný člověk, mluví břitce, přesně a tím druhem humoru, co mám rád, ale chtěl jsem ještě někoho, kdo má přímý vztah k výtvarnému umění. Historiků umění znám dost a v duchu jsem je probíral, jenže kterýkoliv z nich, kdyby do knihy jen letmo nahlédl, by se zasekl na kterékoliv větě a začal by říkat, že to je nesmysl, že takhle by se o umění psát nemělo. Takže zrovna někoho z nich žádat, aby tuhle knihu na křtu pochválil, se mi nechtělo. Nenašel jsem nikoho, ale pak jsem začal mít pocit, že něco přehlížím, že mi v hlavě něco chybí, asi jako když člověk vyjde z domu s tímhle pocitem a teprve na stanici tramvaje si uvědomí, že si doma zapomněl peněženku nebo že je pořád v pantoflích. Věděl jsem, že mi to dojde přesně v okamžiku, kdy o kmotrovství poprosím někoho nevhodného, a tak jsem radši nikoho neprosil, trpělivě čekal a ono mi to opravdu došlo.

Asi před třemi čtyřmi lety mne o fejsbukové přátelství požádala nějaká Reny Muzik. Jako obvykle jsem

to víceméně bezmyšlenkovitě přijal a dál o tom nepřemýšlel. Jenže Reny Muzik mi vzápětí přes zprávy poděkovala za přijetí do přátel tak zdvořile, že mne to vyvedlo z míry a podíval jsem se jí na profil. Těžko mne mohla nezaujmout, protože i kdybych z jejích fotek ubral padesát procent spanilosti za všelijaké filtry a photoshopy, pořád ještě by jí zbývalo opravdu dost. Abych nezůstal pozadu, napsal jsem odpověď – sice dost slabomyslnou a nehlubokou, zato velmi galantní: „Při tom, jak vy jste mladá a krásná, a já naopak starý a opotřebovaný, bych měl spíš děkovat já vám než vy mně.“ Pak už jsme si jenom vyměnili smajlíky, ale já si ještě trochu projel její profil a zjistil, že byt' je vystudovanou psycholožkou, prezentuje se jako kurátorka a pořádá výstavy výtvarného umění, ty výstavy svižně a zábavně uvádí, ráda se fotí a vypadá při tom hodně dobře. Bylo mi ale jasné, že je to dáma velmi ne-tradiční, a kdybych nevěděl, že tohle bude číst, napsal bych, že je to hodně střelené éro. No, a tohle éro mne tedy napadlo jako kmotra *Prcka o umění*, přestože od té doby jsme spolu v žádném kontaktu nebyli. Napsal jsem tedy Reny Muzik a pozval ji k nám.

Renátě Mužíkové se všechno líbilo, všechno bude „bezva“, všechno chtěla vidět, byla nadšená z *Prcka*, ze křtu, z mých pastelů, mobil pořád v ruce, o všechno se zajímala. Nepřetržitě povídala, nepřetržitě se smála a nepřetržitě vypadala dobře. Ráno jsem se na jejích fejsbukových stránkách dočetl, že jsem úžasný, že bude křest mé úžasné knihy, ale že to hlavně bude

velká senzace a unikátní věc, protože součástí bude výstava mých úžasných pastelů. K tomu plno jejích fotek a videí, jak jí o těch pastelech něco povídám. Vůbec jsem si nevšiml, že to všechno fotila a nahrávala. A všechny tyhle roztomilosti byly nasdílené i na můj fejsbukový profil. Uvařil jsem si kávu a přemýšlel, co s tím. To je tak, když člověk dráždí kobru bosou nohou.

Chvíli jsem se hrabal těmi pastely baráků, které jsem vloni v létě nakreslil, vybral jich deset, zarámoval je do rozebíratelných ráků, co jsem měl doma, a pověsil na stěny do své ložnice. Snažil jsem se na ně dívat nezaujatě. Kdysi jsem několik let psal recenze výstav, a teď jsem si představoval, co bych o nich asi tak napsal.

Autor zůstává na půdě pozdního modernismu, v jeho pojetí už ovšem poněkud vyčpělého a sterilního. Kompoziční nejistota spolu s nenápaditostí barevného řešení je umocněna nezvládnutím řemeslného podání. Přiměřenou pozornost autor věnoval alespoň adjustaci. Hliníkové distanční ráky jsou kultivované a především rozebíratelné, takže jejich obsah lze kdykoliv nahradit něčím zdařilejším.

- - - Jsem rád, že nežiju v Číně, vylíhla se jim tam zas nějaká mrcha z netopýrů nebo z čeho a musí kvůli ní stavět polní nemocnice. Zlatá střední Evropa. Žádná ebola, žádná zemětřesení, tornáda nebo tsunami. Jsme sice bez moře a bez velehor, ale v klidu.

- - - Asi dvě hodiny před křtem *Prcka o umění* mi volal Emil, že nepřijde, protože je nachcípáný a že se holt budeme muset sejít až někdy příští týden, ale jinak všichni důležití lidé byli v pohotovosti. Helenka, Dana s Jolanou, Hanka, Zdenek, Tom s Radkou i s dětmi a Bais.

Organizačně všechno klapalo bezvadně, takže jsem se mohl plně soustředit na trému a nervozitu. Kateřina z Albatrosu zajistila deset malířských stojanů, já měl doma připravených deset zarámovaných kreseb, velký blok a krabici pastelů. Kateřina s Adamem z Motta přijeli pro pastely a spolu se stojany je převezli do Café Jedna ve Veletržním paláci, kde už byla „Reny Muzik“, a ta je s nimi rozestavěla ještě dřív, než jsme přišli. Vypadalo to výborně.

Křest byl hezký, měl jsem radost. Petr Koubský mluvil chytře, vtipně a hluboce. Reny mluvila chytře, vtipně a hezky vypadala. Přišlo přes sto lidí, nějaké televizní stanice a rozhlas, pořád jsem musel někomu něco říkat na mikrofon a tvářit se přitom vážně. Reny organizovala happening, při kterém vybízela přítomné výtvarníky nebo i děti, aby něco před lidmi nakreslili, a plno z nich se k tomu skutečně odhodlalo. Popíjel jsem víno, podepisoval knihy a skromně odpovídal na zdvořilostní chvály mých pastelů, když jsem si všiml, že do bloku „pro veřejnost“ kreslí současně dvě postavy. Podávaly si pastely, jedna druhé doplňovala kresbu, vzorně a s pochopením spolupracovaly, a když skončily, zasvěceně si plácly dlaněmi.

Jednou z těch postav byl známý streetartový malíř Tron, o kterém v Prckovi taky píšu, neboli Michal Škapa, syn Zdeny a Ivana – Ivana, kvůli kterému jsem kdysi zbytečně přečetl celou Terezu Novákovou a kterému se nepodařilo zachránit moji Soňu ze *Zdí tvých*. Druhou pak neznámá, asi sedmiletá holčička. Ach jo, Ivan.

Byli jsme tam do zavíračky, dost jsem vypil, ale ráno jsem ani neměl kocovinu. Díval jsem se na Fejsbuk, který byl plný fotek ze křtu, protože tam byla spousta fotografů, ale i nefotografové dneska všechno fotí a dávají na Fejsbuk.

Dopoledne mi zazvonil mobil, na displeji „Emil“.

„Emile, zdravím tě,“ říkám, když jsem to zvedl.

„Takhle už Emila nikdy nepozdravíš,“ řekla Emilova žena Marie. Všechno ve mně ztichlo.

Nebyl to prý přímo infarkt, snad něco se srdcem a souběh ještě něčeho jiného, ale to už je teď jedno.

3. Zpětná rekonstrukce

Prcek o umění měl velký ohlas. Dělal jsem velký rozhovor pro *Deník N* a dal jsem si hodně záležet, protože *Deník N* mám rád. Velký rozhovor chtěli taky překvapivě pro *Tvar*, *Jóga Dnes*, *Rodina a škola*... Nevěděl jsem, co dřív, ale na Emilův pohřeb jsem samozřejmě šel. Pak už

jsem nedělal nic jiného, než dodělával *Prcka o architektuře*. Hlavní text je „dialog s Prckem“, ten byl hotový, ale k němu jsem potřeboval dodělat texty „pro rodiče“, ty jsou věcnější a musejí být přesné. Dohledával jsem architektky, místa, letopočty. Vím, že je to trochu autistické, ale když píšu něco, co má mít konec, od samého začátku si počítám a zapisuju počty napsaných znaků, z toho počítám, kdy bych tak mohl být hotov, a pak sleduju, jestli plním plán. Samozřejmě v plánu počítám s tím, že všechno budu třikrát předělávat a pak ještě upravovat, a to se taky vždycky děje, ale i tak se snažím pořád zrychlovat a termín dokončení postupně zkracuju. Ne proto, že bych ten termín měl z nakladatelství nějak daný, prostě jen proto, že jsem soutěživý. Na *Prckovi o architektuře* jsem si za osm měsíců udělal náskok skoro tří týdnů, protože můj původní odhad byl začátek března a já byl hotov už 18. února. Byl jsem až euforicky spokojený, protože rád vyhrávám.

Text jsem uložil pro jistotu dvakrát za sebou, napsal jsem úvod a text nahrál do přílohy. Uf. Do adresní řádky jsem napsal nakladatelství, e-mail odklikl a počkal na to zašumění, co označuje, že odešel. A je to, jsem pořád ještě frajer! Byla jedna v noci. Odložil jsem notebook a chtěl se natáhnout k vypínači lampy. Co bylo dál, nevím. Probral jsem se na zemi před křesílkem, ve kterém jsem předtím psal, tělo jsem neovládala a hlavu jen málo. Trochu jsem tušil, kdo jsem a kde jsem, ale o moc víc ne. Ty vole, mrtvice nebo infarkt, to ses vyznamenal, říkal jsem si.

Nevěděl jsem, kolik je hodin, ale věděl jsem, že Helenka už dávno spí o patro výš a že bych se jí nedovolal, i kdybych mohl volat, to jsem ale stejně nemohl. Nezbyvalo než čekat, až se situace sama nějak zjednoduší. Jak dlouho se zjednodušovala, nevím, protože v čase jsem plaval taky. Pak jsem ale zjistil, že můžu pohybovat prsty obou rukou, a odvodil z toho, že mrtvice to není. Protože mne ale nebolelo za hrudní kostí ani za ničím jiným, odvodil jsem, že to není ani infarkt. Připadal jsem si trapně. Ležím tu jako mrtvola, nemůžu se ani hnout, ani mluvit, a nemám pro to žádnou důstojnou diagnózu. Myslím si, jaký nejsem tvrdý chlápek, a přitom se normálně zhroutím jako úzkostná ztrápenda, když jí dojde prací prášek. Ale dobře mi nebylo.

Rozhýbával jsem prsty, pak dlaně a zápěstí, ale než jsem se s tím dostal až k loktům, několikrát jsem ztratil ten původní pocit, že přibližně vím, kdo jsem a kde jsem. Hlava mi prostě moc nefungovala, ale nakonec jsem to dal. Nejdřív jsem se nasoukal zpátky do křesílka a po nějaké době jsem po nábytku doručkoval až ke schodům, ty po čtyřech vylezl, dostal se do ložnice a oblečený do postele. Všechno to bylo hodně v mlze, tenhle přehledný popis je zpětná rekonstrukce.

- - - Ani ráno to za moc nestálo, protože jsem si pořád nebyl jistý, kdo a kde jsem, prostě jsem byl vypnutý. Ležel jsem, chvílemi se trochu vynořil do vědomí, chvílemi zase potopil zpátky do tmy.

Ty vole, vylítl ti hlavní jistič, říkal jsem si ve chvílích vymoření, musíš ho znovu zapnout. Jistič ale pořád vypadával a já se znovu potápěl. Musíš nějaký spotřebiče odpojit, říkal jsem si, jenže jsem nevěděl, který. Mám přece všechno hotové, nic nehoří, žádný problém není, proč takhle blbnu? Křest *Prcka o umění* mám za sebou, *Prcka o architektuře* jsem včera odevzdal, rozhovor pro *Deník N* odevzdal, rozhovor pro *Tvar* i pro *Jógu Dnes* taky. Korektury *Narkomanky Katky* jsou hotové, seznam obrazů pro výstavu v Náchoďě taky, co mám sakra odpojovat?

Pak jsem se zase potopil a pak zase vymořil nad hladinu. Vybabila se mi vzpomínka, jak na Vyžlovce sedím u počítače a zdálky od souseda slyším kvílet cirkulárku. Ten ostrý gradovaný zvuk, když soused na kotouč tlačil poleno, a pak to stálé rovnoměrné vrčení, když cirkulárka jela naprázdno. To je ono, došlo mi. Polena jsou pořezaná, ale cirkulárka jede pořád. Jak mám ale do prdele vypnout cirkulárku, když nevím, kde je vypínač?

4. Smyčka se utahuje

K textu *Prcka o architektuře* je potřeba asi dvě stě padesát ilustrací. Nakladatelství chtělo fotky, já chtěl kresby. Kdybych dvě stě padesát obdélníků s fotkami

rozházel po knize, vypadalo by to jako katalog cestovní kanceláře. Fotky navíc nic nevynechávají a třičtvrtě informací je na nich zbytečných. Do *Prcka* potřebuju třeba jen rytmus arkád, a ne k tomu houf turistů, zadek autobusu a kus sloupu se zákazem vjezdu. Nakladatelství se mi podařilo přesvědčit a začal jsem hledat vhodného kreslíře. Napsal jsem několika výtvarníkům, aby mi dali tipy, a hned večer mi jich několik přišlo. Prohlédl jsem si jejich weby a viděl, že všichni by byli použitelní, pokud by ovšem nebyli příliš drazí. Přemýšlím, od kterého začít, a v tom mi cinkne e-mail.

Odpovědný redaktor knihy Adam mi psal, abych se podíval na kresby jedné jeho kamarádky, že je šikovná, hezky kreslí, ráda by tu architekturu dělala a že na ni by Motto peníze mělo. To mi ještě scházelo! Šikovná, co „hezky kreslí“ a je kamarádkou redaktora. Šikovně a hezky kreslit tak, aby nakladatelství dopředu vědělo, že na ni bude mít rozpočet, to bude asi tak třetí liga. A být kamarádkou redaktora ještě ke všemu znamená, že mi ji budou tlačit, a když to připustím, nebudu jí moct nic vytknout. Nezačínalo to moc dobře. Pak jsem se podíval do přílohy a zíral. Byly to pérovky. Ta holka čmárala, drápala, občas jí to ulítlo z formátu, sem tam kaňka, stékající barva, prostě skvělé! Oprsklá, sebevědomá kresba svižnou rukou, co nic neopravuje, protože nic opravovat není třeba. Kam se hrabaly ty moje tipy. Hned jsem volal Adama, že ji беру, a druhý den jsme se sešli.